

Gènova, ferida 'apperta'

Res no ha estat igual, després de Gènova". La frase podria ser un dels pocs punts en comú entre un representant de l'heterogeni moviment antiglobalització i un dirigent del G-8, el grup dels estats més industrialitzats del món (els EUA, Gran Bretanya, el Japó, Alemanya, França, Itàlia i el Canadà) més Rússia. Per a l'anomenat moviment antiglobalització, l'abans i el després de Gènova és nítid: aquells tres dies de sang i foc van colpejar la mobilització més massiva amb què culminava el *crescendo* iniciat a la ciutat nord-americana de Seattle, el novembre del 1999, quan desenes de milers de persones van aconseguir d'avortar-hi la cimera de l'Organització Mundial del Comerç. Però també el plantejament d'aquesta reunió periòdica dels estats "rics" havia de canviar, de Gènova en endavant: la trobada següent, prevista inicialment a Ottawa, la capital del Canadà, es va dur a terme en un remot complex turístic d'aquest mateix estat, en una inaccessible zona de muntanya prou aïllada per permetre als dirigents mundials les estones d'esplai relaxat que no van tenir a l'assetjada fortalesa que s'havien construït a Gènova.

Quan s'acostava el festival de cinema de Cannes d'enguany, un film italià que havia estat triat en la selecció oficial recordava que hi havia algú per a qui, definitivament, res no seria igual després d'aquell 20 de juliol del 2001, a Gènova. *Carlo Giuliani, ragazzo* és un colpidor recorregut per les hores de la jornada darrera, una reconstrucció de la tragèdia col·lectiva seguint el fil de l'últim dia en la vida d'aquell noi de vint-i-tres anys que havia d'acabar tan bruscament sobre l'asfalt de la plaça Gaetano Alimonda.

La imatge de la mort de Carlo Giuliani va donar la volta al món. Un fotògraf de l'agència Reuters en captava la seqüència, desfeia els primers intents de versió dels fets ("mort per un cop de pedra dels mateixos manifestants, etc.") i deixava gravada, en milers de retines, l'empremta del cos deslloriat, del basall de sang, del jeep dels *carabinieri* passant-li pel damunt una, dues vegades.

"Carlo ha estat mort dos cops. Amb una bala i amb la paraula. Han provat de marginalitzar-lo, de fer creure a tothom: era dels centres socials, era violent, era diferent de nosaltres. I no és veritat." Qui així s'expressa és Francesca Comencini, directora d'un documental que ja està esdevenint petit objecte de culte. Comencini ofereix una hora de filmació conduïda pel relat d'una altra dona, Haidi Gaggio Giuliani, la mare de Carlo, de Carletto. Amb el material rodat per un grup de directors que eren a Gènova per editar un documental sobre els moviments antiglobalització, amb filmacions particulars i les paraules de la mare, que no plora i per això colpeix doblement, Comencini reconstrueix la crònica terrible.

"Amb un gran sentit de la realitat", explica la directora, Haidi Gaggio Giuliani ressegueix, minut a minut, el darrer dia del seu fill i ens diu que, potser, si hagués fet prou sol, encara hauria anat al mar. Després de veure llarguíssimes hores de filmació, d'haver escoltat centenars de testimonis, ressegueix amb ulls secs el cercle roig que envolta una figura que va reconeixent: és el fill, que mira al seu voltant, indiferent a la tragèdia que l'espectador sap massa propera. Les poesies que escrivia el mateix Carlo Giuliani tanquen el document. En italià, en anglès i en llatí, les paraules d'un es-

El 20 de juliol del 2001
va morir el jove
Carlo Giuliani,
abatut per la bala
d'un 'carabiniere'.
Tres dies de cimera del
G-8 a Gènova deixaven
una ciutat devastada,
centenars de ferits
i detinguts, un mort.
Avui, un any després,
fets i responsabilitats
no s'acaben d'aclarir.
I les ferides
continuen obertes.
La reflexió, també.

Dalt, separats del cos de Carlo Giuliani per una imatge de les forces de seguretat de l'estat italià durant els fets de Gènova, George W. Bush, Jacques Chirac, Silvio Berlusconi i Vladimir Putin, en una de les fotografies preses a la reunió del G-8.

tudiant d'història que contrasten vivament amb la imatge que se n'ha volgut transmetre. La mare, en això, també és clara: "Han dit que Carlo era un *punk-bestia*, un inadaptat. No ho era. Però, i si ho hagués estat?"

La fortalesa. "Nosaltres, líders de les nacions participants a les converses per combatre la pobresa mundial, lamentem la pèrdua d'una vida mentre ens reuníem per substanciar les nostres iniciatives." Amb aquesta declaració, després del sopar ofert pel president italià, els dirigents del G-8, Nacions Unides i la Unió Europea feien, el mateix 20 de juliol, punt i a part en la seva trobada. Fins allà, darrere dels murs alçats per protegir-los, havia arribat l'eco de la mort del jove italià. I això que no era fàcil que res traspassés sense permís les barreres que delimitaven l'anomenada "zona roja"

Durant el temps que va durar la cimera del G-8, Gènova va ser una ciutat literalment segrestada per les superlatives mesures de seguretat. El primer ministre italià, Silvio Berlusconi, havia pres una decisió que ja abans de posar-se en pràctica havia alçat molta polseguera: aïllar completament la zona on se celebrava la cimera. I l'aïllament va ser literal: es va alçar, tot al voltant del perímetre d'aquesta "zona roja" —quatre quilòmetres quadrats al voltant del palau Ducal, seu de les reunions—, un mur d'acer que convertia part de la ciutat en una mena de fortalesa medieval protegida amb alta tecnologia.

Segons recollia el diari *La Repubblica*, el dispositiu de seguretat establert a Gènova va ser el més gran que desplegava la Itàlia de la postguerra: un centre operatiu compartit per al comandament de les diferents policies italianes (Carabinieri, Guardia di Finanza, policia ferroviària, de fronteres i penitenciària) i de l'exèrcit; 20.000 policies i soldats mobilitzats; radars i satèl·lits; míssils terra-aire preparats per entrar "en acció" a l'aeroport; un vaixell de luxe anclat al port per hostatjar els caps d'estat i de govern... (el president nord-americà, George W. Bush, però, va preferir prendre allotjament a la base de marines nord-americans de Camp Darby, a Liorna, Toscana).

Fora d'aquesta inexpugnable "zona roja" convertida en ciutat fantasma de carrers buits i finestres tancades i barrades, hi havia encara un altre perímetre de "seguretat", la "zona groga", més àmplia i accessible, en principi, a transeünts i manifestants. Aquest va ser l'espai reservat als gasos lacrimògens, els canons d'aigua i les flames. Abans de les càrregues, grups de policies es fotografiaven com si formessin part d'un equip de futbol preparat per al matx. Després de les escomeses, Gènova quedava coberta per un mar de pedres i ferralla, pel fum i el gas. Què havia passat, a Gènova, per convertir la mobilització més nombrosa del moviment antiglobalització (més de 300.000 persones segons els organitzadors, més de 150.000, segons els mitjans italians) en un record dolorós gravat a foc? Per als uns, la voluntat decidida de posar fre, amb la violència policíaca, a un moviment amb cada vegada més volada; per als altres, l'acció —descontrolada o no— de grups de manifestants, els genèricament anomenats Black Bloc.

El fantasma. No són un col·lectiu organitzat, en principi. Hi ha qui diu que és només fum, que es fa o desfà segons el cas. Els Black Bloc, però, van prendre un protagonisme inusitat, en els fets del juliol del 2001, a Gènova. Sorgits a començament dels anys noranta als EUA, s'inspiren en els grups autònoms alemanys dels vuitanta i d'aquests agafen el nom. De fet, però, havia estat precisament la policia alemanya la que havia batejat aquests activistes com a "bloc negre".

L'any 2000, a la manifestació contra el Banc Mundial, a Praga, eren els encarregats de les accions més espectaculars (les que requerien escaladors, per exemple). Però, com explica Núria Pelai, membre d'Avalot-Joves d'UGT i present als fets de Gènova, "allà, l'estat policíac va provocar més descontrol, i ningú no sabia ben bé què feien". Eren entre 1.000 i 3.000 persones segons la policia, cap d'elles detinguda, que acampaven a banda de la resta. "Suposo que també n'hi hauria de bona fe —continua Pelai—, però el 80% devien ser mercenaris pagats per la policia. Jo crec que l'estat va muntar-se el seu Black Bloc."

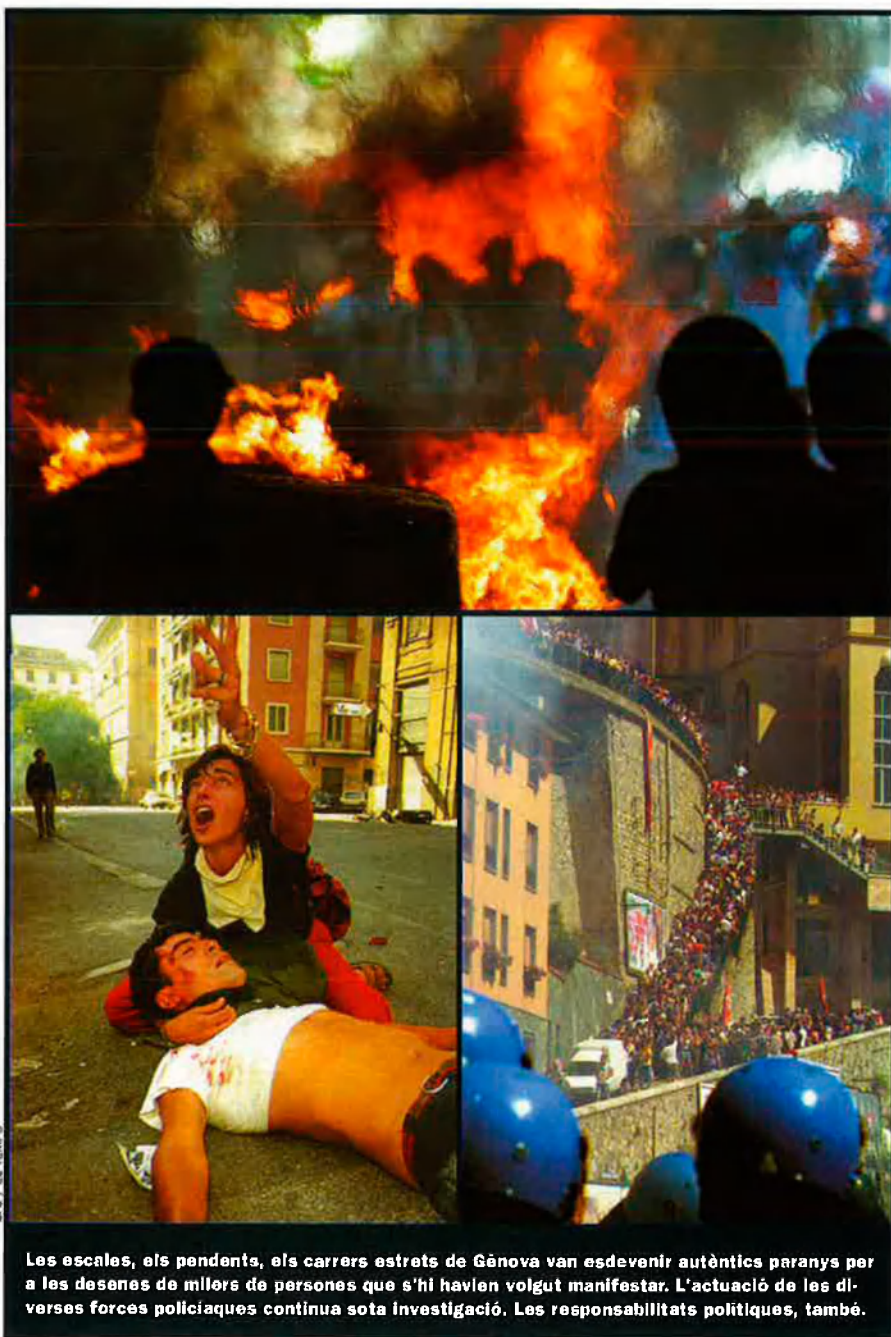
El mateix 20 de juliol, algú va substituir la inscripció de la placa on havien mort el jove. Ningú no ho ha esborrat des d'aleshores: "Piazza Carlo Giuliani, ragazzo". A sota, Haidi Gaggio Giuliani i el seu fill Carlo, a qui la primera nota d'agència descrivia com a "aparentment del grup dels punk-bestia... Fill d'un sindicalista, havia deixat la família..., amb antecedents penals..., potser drogodependent".

EFE / EL TEMPS

**Després de les
escomeses,
Gènova quedà
coberta d'un mar
de pedres i ferralla**

Van ser molts, aquells dies, els testimonis de l'acció aparentment incomprendible d'aquests grups, que fins i tot atacaven les marxes de manifestants, ja fossin dels Cobas (sindicats de base italians) com dels Tute Bianche (activistes de la desobediència civil): una columna d'aquests darrers, per exemple, formada per milers de persones disposades a travessar les barreres de la "zona roja", va ser

Les escales, els pendents, els carrers estrets de Gènova van esdevenir autèntics paranys per a les desenes de milers de persones que s'hi havien volgut manifestar. L'actuació de les diverses forces policiaques continua sota investigació. Les responsabilitats polítiques, també.

partida en dos el mateix 20 de juliol per un xoc del Black Bloc. A més dels testimonis, però, queden les imatges: diverses filmacions els mostren intercanviant xiuxiejos amb els membres de les forces de seguretat de l'estat. Tot plegat, sumat a la passivitat policíaca —que actuava amb contundència contra la resta de manifestants— ha creat dubtes molt seriosos sobre les seves veritables finalitats.

L'escola. “Ofensiva policíaca contra els anarquistes del Bloc Negre”, titula-

**Sang esquitxant
les parets, sang
sortint d'una
habitació, baixant
per l'escala,
arribant al carrer**

ven les primeres informacions sobre l'assalt a l'escola Armando Díaz. Poc després de la mitjanit del dia 21, deien, diversos centenars d'agents havien assaltat “l'escola ocupada per un grup nombrós de blocs negres”. La versió inicial, però, no es va poder mantenir durant gaire temps: l'edifici era la seu del GSF (Fòrum Social de Gènova) i en el moment de l'assalt hi dormia prop d'un centenar de persones. La descripció del que va passar allà dins la podríem trobar, potser, en la imatge de Georg, un jove polonès que havia aconseguit fugir per una finestra i que corria, expliquen, d'una banda a l'altra, cridant i plorant: “Són morts, segur! Són tots morts!”

Núria Pelai havia sortit de l'edifici deu minuts abans de l'atac. Ja no hi va poder tornar a entrar, i des de darrere el cordó policíac només podia mirar, impotent, com n'anaven traient la gent en lliteres: “Tant de bo no hagués hagut de veure el que vaig veure allà”, fa, només, quan ho recorda. L'espectacle, un cop en van marxar els policies, amb els 93 detinguts (62 dels quals, ferits, amb costelles trencades, traumatismes cranials, etc.), era esgarrifós: i no només per la destrossa, per les piles de roba i papers desmanegats, sinó, sobretot, per la sang. Sang, literalment, esquitxant les parets, sang sortint d'una habitació plena de sacs de dormir, baixant per l'escala, arribant al carrer.

Aquell va ser el primer episodi de l'anomenada “nit xilena”. Havien assaltat l'escola i la sala de premsa, havien incautat material dels advocats, vídeos i fotografies dels fets viscuts als carrers de la ciutat, havien destrossat els ordinadors, havien detingut prop d'un centenar de persones, i ara arribava la segona part, la que tindria com a escenari les sales de la comissaria de Bolzaneto. Les demandes per lesions, agressions sexuals, vexacions físiques i psicològiques; les posteriors investigacions al vicecap genovès de la Digos, un metge, alguns policies, *carabinieri*, *finanzieri* i GOM (Grup Operatiu Mòbil) poden aproximar-nos al que va passar en aquella comissaria. També ho fa el testimoni d'un dels detinguts, Pedro, en el relat als seus advocats: “Ens van fer posar el front contra la paret, amb els braços en-

laire i sense moure'ns. Més cops. Més insults i escopinyades. El més terrible eren els crits de dolor del noi que tenia a la meua esquerra. Mentre el xaval esgaripava, el policia li deia: 'No cridis, només pateix' [...] A mi em van manar que cridés 'Viva il Duce!'. Em tocaven amb la porra per tot el cos fins que aconseguien trobar un punt on em feia mal. Aleshores colpejaven per no fer marques noves.”

Incompetència o deliberació?

Aquesta disjuntiva plantegen, actualment, les cròniques de la premsa italiana. A hores d'ara, i després d'algunes destitucions i trasllats en la jerarquia de la seguretat de l'estat, després d'una comissió parlamentària, d'investigacions, declaracions i contradecaracions, encara queden moltes preguntes sense resposta satisfactòria. Preguntes que inclouen uns còctels Molotov que es confisquen a la tarda, al carrer, i que tornen a confiscar-se a la nit –les mateixes ampolles– en l'assalt a l'escola Diaz (al primer pis o a la planta baixa, segons la versió); o les pedres que, segons un informe policíac, volaven des de les finestres de l'edifici i que ningú mai no va veure però que van servir de justificació per a l'assalt. La primera reconstrucció dels fets donada pels responsables de les forces de l'estat s'ha mostrat, a la llum de les investigacions establertes fins ara, molt allunyada de la veritat. I ara per ara, un any després, la policia no té cap nova explicació per oferir.

Durant tot aquest temps s'han establert algunes responsabilitats concretes, com ara la del *carabiniere* de lleva Mario Placanica que, amb només vint anys, va disparar contra Carlo Giuliani –i que ha vist arxivada l'acusació inicial d'homicidi involuntari–, però si es pregunta, per exemple, qui va donar l'ordre d'organitzar el muntatge dels Molotov o, més enllà d'això, la d'assaltar l'escola, o, encara, qui va organitzar l'escenificació general d'aquells tres dies, el silenci, a hores d'ara, continua essent molt cridaner.

Tan cridaner, de fet, que a algú li pot semblar que ho diu tot.

Núria Cadenas

XIII FESTIVAL INTERNACIONAL DE MÚSICA

GANDIA JULIOL / AGOST 2002

27 Juliol TURIAE CAMERATA

3 Agost PEDRO ITURRALDE I ADOLPHE SAX

6 Agost GRUP INSTRUMENTAL DE VALÈNCIA

10 Agost MARCELO MERCADANTE QUINTETO PORTENO

17 Agost ORQUESTRA VOX AURAE DE BRÈSCIA

TEL: 96 331 11 11

AJUNTAMENT DE GANDIA

CAMERATA TURIA
MARQUÉS DE GONZÁLEZ DE QUIROS
MARQUÉS DE GONZÁLEZ DE QUIROS
AYUNTAMIENTO DE GANDIA

IVM
INSTITUTO VALENCIANO DE LA MÚSICA
GENERALITAT VALENCIANA

BANCAIXA

IberCaja

Il·lustració: Isabel Noguera (8 anys)